



ชุดความรู้

เรื่อง

การแนะนำ ส่งเสริม และกำกับสหกรณ์ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย
สหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (กรณี พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย
พ.ศ. ๒๕๓๕ และพ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕)

โดย

กลุ่มตรวจการสหกรณ์

ชุดความรู้นี้จัดทำขึ้นตามกระบวนการจัดการความรู้
ในกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของ
สำนักงานสหกรณ์จังหวัด
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

คำนำ

ชุดความรู้เรื่อง การแนะนำ ส่งเสริม และกำกับสหกรณ์ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย สหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (กรณี พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ และพ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕) ได้จัดทำขึ้นโดยศึกษาข้อมูลจากความรู้และจากแนวคำวินิจฉัยของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีการนำไปใช้ปฏิบัติงานจริงของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์และบุคลากรสหกรณ์ ในความรับผิดชอบของ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ให้สามารถการแนะนำ ส่งเสริม กำกับสหกรณ์ในการปฏิบัติตามกฎหมาย ได้อย่างถูกต้อง

ชุดความรู้นี้ จัดทำขึ้นตามกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในกรอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ผู้จัดทำหวังว่า ชุดความรู้นี้จะ เป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้ เพื่อแนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์ต่อไป

นายปฐม เดชะ

สิงหาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑
๑.๓ ขอบเขตของเรื่อง	๒
บทที่ ๒ เนื้อหาของชุดความรู้	๓
๒.๑ การแนะนำ ส่งเสริม และกำกับสหกรณ์ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย สหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (กรณี พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ และพ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕)	๓
บทที่ ๓ บทสรุป	๔
๓.๑ สรุป	๔
๓.๒ ข้อเสนอแนะ	๕
ภาคผนวก	๖

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ด้วยกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีข้อสั่งการให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัด ตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ซึ่งกำหนดระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิก โดยให้นำเงินสงเคราะห์ศพที่สมาชิกจะได้รับจากสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ มากำหนดเป็นหลักประกันเงินกู้หรือกำหนดเงื่อนไขการให้เงินกู้แก่สมาชิกว่าจะต้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ที่กำหนดเสียก่อนจึงจะมีสิทธิกู้เงินได้ รวมทั้งสหกรณ์หลายแห่งมีการจัดสวัสดิการหรือจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ ที่กำหนดเงื่อนไขการจ่ายเงินที่เข้าข่ายฝ่าฝืนกฎหมายอื่น ทั้งนี้เพื่อให้การกำหนดหลักประกันเงินกู้และการจัดสวัสดิการต่างของสหกรณ์ เป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อเป็นการส่งเสริมและกำกับดูแลสหกรณ์ให้ปฏิบัติตามกฎหมายสหกรณ์ และกฎหมายอื่น (พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ และพ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕) จึงได้มีข้อสั่งการให้สหกรณ์จังหวัด ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์แจ้งให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและผู้ตรวจการสหกรณ์ ดำเนินการตรวจสอบว่ามีสหกรณ์ใน ความรับผิดชอบมีการกำหนดหลักประกันเงินกู้หรือจัดสวัสดิการขัดต่อกฎหมายอื่นจะต้องแจ้งให้ยุติการ ดำเนินการ หากพบว่าสหกรณ์ยังฝ่าฝืนให้พิจารณาดำเนินการตามกฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการส่งเสริม แนะนำ กำกับ การดำเนินงานของสหกรณ์ภายในจังหวัดพัทลุง ให้ดำเนินงานเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญตามข้อสั่งการของกรมส่งเสริม สหกรณ์ ในการตรวจสอบ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ให้คำแนะนำการดำเนินงานของสหกรณ์ มิให้ขัดกับกฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการกำกับการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยการตรวจสอบข้อเท็จจริงของผู้ตรวจการสหกรณ์และเสนอต่อสหกรณ์จังหวัด ในฐานะรองนายทะเบียน สหกรณ์ พิจารณาสั่งการให้สหกรณ์ดำเนินการแก้ไขตามลำดับขั้นตอน โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เข้าใจเกี่ยวกับเจตนารมณ์ของของกรมการฌาปนกิจสงเคราะห์ , พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.๒๕๓๕ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๒.๒ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ สามารถแนะนำ ส่งเสริม และกำกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ให้ดำเนินงานเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๓ เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานถูกต้องตามกฎหมายและตามวัตถุประสงค์ในการ จัดตั้งสหกรณ์ ตลอดจนเป็นการป้องกันมิให้เกิดข้อบกพร่องในสหกรณ์

๑.๓ ขอบเขตของเรื่อง

รวบรวมการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดระเบียบว่าด้วยเงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ เพื่อต้องการทราบว่าระเบียบของสหกรณ์ฯ ชัดแย้งกับเจตนารมณ์ของการฉาปนกิจสงเคราะห์ , พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.๒๕๓๕ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมสหกรณ์สามารถให้คำแนะนำ ส่งเสริม และกำกับการดำเนินงานสหกรณ์ให้ถูกต้องตามกฎหมาย สหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการพิจารณาใช้อำนาจของสหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์

บทที่ ๒

เนื้อหาของชุดความรู้

๒.๑ การแนะนำ ส่งเสริม และกำกับสหกรณ์ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (กรณี พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ และพ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕)

การแนะนำ ส่งเสริม และกำกับสหกรณ์ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (กรณี พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ และพ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕) ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑. การสร้างความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เกี่ยวกับเจตนารมณ์ การณาปนกิจสงเคราะห์ และความหมายของลักษณะกิจการการประกันวินาศภัยหรือการประกันชีวิต

๑.๑ วัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ในการจัดสวัสดิการณาปนกิจสงเคราะห์ตาม พ.ร.บ. การณาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕

๑.๒ ความหมาย/ลักษณะกิจการที่จะถือเป็นการประกันวินาศภัยและการประกันชีวิต ตามหลักกฎหมายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๑.๓ วัตถุประสงค์ อำนาจ ขอบเขตการจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์สมาชิกสหกรณ์ ตามมาตรา ๔๒ (๒) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ ๒ การตรวจสอบ

- สหกรณ์จังหวัดพัทลุง ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ มีคำสั่งให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ตรวจสอบ หรือไต่สวนเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบ

ขั้นตอนที่ ๓ การรายงานผลตรวจสอบ

- ผู้ตรวจการสหกรณ์ รายงานผลการตรวจสอบ ไต่สวนเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์สหกรณ์ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ ปรากฏว่ามีสหกรณ์ จำนวน ๓ สหกรณ์ ซึ่งกำหนดเงื่อนไขการให้เงินกู้แก่สมาชิกว่าจะต้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมณาปนกิจสงเคราะห์ที่กำหนดเสียก่อนจึงจะมีสิทธิกู้เงินได้

ขั้นตอนที่ ๔ การเสนอผลการตรวจสอบต่อนายทะเบียนสหกรณ์

๔.๑ ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจการสหกรณ์ เสนอความเห็นในการแก้ไขปัญหาตามลำดับขั้นตอนของกฎหมาย ประกอบความเห็นของผู้ตรวจการสหกรณ์ โดยการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เข้าทำการแนะนำให้สหกรณ์ดำเนินการทบทวนระเบียบฯ ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน

๔.๒ ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจการสหกรณ์ พิจารณาเสนอให้นายทะเบียนสหกรณ์ พิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในการแนะนำสหกรณ์ให้พิจารณาทบทวน แก้ไขระเบียบดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๕ การพิจารณาสั่งการของนายทะเบียนสหกรณ์

๕.๑ กรณีนายทะเบียนสหกรณ์ เห็นพ้องตามความเห็นของผู้อำนวยการกลุ่มตรวจการสหกรณ์ ตามข้อ ๔.๑ ให้มอบหมายเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของแต่ละพื้นที่เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เพื่อคำแนะนำแก่สหกรณ์ โดยให้มีการกำหนดวาระเพื่อพิจารณาในการทบทวนระเบียบซึ่งขัดกับกฎหมาย พร้อมทั้งให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและสหกรณ์ รายงานมติที่ประชุมให้นายทะเบียนทราบ

๕.๒ กรณีนายทะเบียนสหกรณ์ เห็นพ้องตามความเห็นของผู้อำนวยการกลุ่มตรวจการสหกรณ์ ตามข้อ ๔.๑ ให้เจ้าหน้าที่กลุ่มตรวจการสหกรณ์ จัดทำหนังสือเสนอให้นายทะเบียนสหกรณ์ พิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในการแนะนำสหกรณ์ให้พิจารณาทบทวน แก้ไขระเบียบให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๖ การติดตามผล

- ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ติดตามผลการแก้ไขระเบียบของสหกรณ์ที่ขัดต่อกฎหมาย หากพบสหกรณ์มิได้ดำเนินการแก้ไขตาม ข้อ ๕.๑ หรือ ข้อ ๕.๒ ให้เสนอรายงานต่อนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อพิจารณาต่อไป

ขั้นตอนที่ ๗ การกำกับ การดำเนินงานของสหกรณ์

- กรณีสหกรณ์มิได้ดำเนินการแก้ไขตาม ข้อ ๕.๑ หรือ ข้อ ๕.๒ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้ รายงานผลให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่กลุ่มตรวจการสหกรณ์ เสนอนายทะเบียนสหกรณ์ พิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้สหกรณ์ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการและเวลาที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งรายงานผลการแก้ไขให้ ทางสำนักงานสหกรณ์จังหวัดทราบ

บทที่ ๓ บทสรุป

๓.๑ สรุป

การรวบรวมและจัดทำชุดความรู้ เรื่อง การแนะนำ ส่งเสริม และกำกับสหกรณ์ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (กรณี พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ และ พ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ สามารถแนะนำ ส่งเสริม และกำกับการดำเนินงานของสหกรณ์ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพัทลุง ให้ดำเนินงานเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ ข้อเสนอแนะ

สำหรับบุคลากรของสหกรณ์และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ที่ไม่มีประสบการณ์การแนะนำ ส่งเสริม และกำกับสหกรณ์ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (กรณี พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ และพ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕) สามารถนำชุดความรู้นี้ไปศึกษาและนำไปปฏิบัติจริงด้วยตนเองได้

ภาคผนวก

- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๖๑๘/๒๕๖๐ เรื่องการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่สมาชิกชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด
- หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๑๕/๑๒๑๒ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓
- หนังสือสำนักปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ พม ๐๒๐๒/๑๔๕๑๔ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๔
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕
- พ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕